

DUTCH A2 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
NÉERLANDAIS A2 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
NEERLANDÉS A2 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Thursday 13 May 2010 (afternoon)
Jeudi 13 mai 2010 (après-midi)
Jueves 13 de mayo de 2010 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A consists of two passages for comparative commentary.
- Section B consists of two passages for comparative commentary.
- Choose either Section A or Section B. Write one comparative commentary.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- La section A comporte deux passages à commenter.
- La section B comporte deux passages à commenter.
- Choisissez soit la section A, soit la section B. Écrivez un commentaire comparatif.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- En la Sección A hay dos fragmentos para comentar.
- En la Sección B hay dos fragmentos para comentar.
- Elija la Sección A o la Sección B. Escriba un comentario comparativo.

Kies deel A of deel B.

DEEL A

Analyseer en vergelijk de volgende twee teksten.

Behandel de overeenkomsten en verschillen tussen de twee teksten en hun thema(s). Geef daarbij tevens commentaar op de manier waarop de schrijvers gebruik maken van elementen als structuur, stemming, beeldspraak en andere stijlelementen om hun bedoelingen duidelijk te maken.

Tekst 1

Dichtertje

Zij begint te lopen en ik loop haar achterna
omdat zij verstand heeft van de dingen
loopt ze voorop, ze begrijpt deze trap goed
nu ze zo goed weet waar ze verstand van heeft.

- 5 Ze heeft verstand van wat ze gaat laten zien
want zij zag het eerder dan ik en zij heeft het
in haar hoofd en ik nog niet, ik heb haar nodig
om met van die lange a's verbaasd te raken.

- 10 Het grote nieuwe in de wereld moet nu even
bekend en van haar zijn als het meisje dat zij is
met haar precies goede beentjes, ze voelt zichzelf

lopen, een soort de baas, met mij achter haar zeker
is zij zichzelf en mij en ook de nieuwe kast
waarin zij helemaal past. Zij is de latenzienmaker.

Esther Jansma, *Dichtertje*, uit: *Alles is nieuw, Gedichten* (2005)

Tekst 2**Hanna***

- Ze wou gaan kijken of het schooltje er nog stond. Ze is drie jaar en een half en ze heeft de eerste grote schoolvakantie bijna achter de rug. Ze vindt dat twee maanden lang is, zegt ze, langer nog dan drie jaar en een half. We rijden langs een binnenweg naar het schooltje want de “buitenweg” vindt ze te druk. De “zotte mensen” rijden te snel en dan kan ze niet goed kijken.
- 5 Ze hoopt dat het schooltje niet op reis is of in elk geval al terug is, want de zon was ook al heel de zomer op reis geweest en Anton ook en zij vindt het veel fijner dat alles en iedereen gewoon thuis blijft en overdag naar school gaat. Ze kan zinnen bouwen waar geen eind aan komt. Soms kijk ik op de dagteller bij het begin van een zin. Haar record is een nogal ingewikkelde, maar begrijpelijke constructie van twee kilometer en enige meters. Het is nu al een tijdje stil op de achterbank.
- 10 Ze zit op iets te broeden, voel ik. En dan:
 “Maar papa... weet je, ik vind de meneer van de koelkast niet lief.”
 We waren naar een nieuwe koelkast gaan kijken en terwijl de man van de winkel mij inlichtte over de voordelen van de duurste, was zij in een grote vrieskist gaan zitten. De man had haar streng toegesproken.
- 15 “Sommige mensen zijn lief,” zeg ik, “andere niet.”
 “Ja,” zegt ze, “sommige mensen zijn lief en de mama is een sommige mens.”
 “Dat is waar,” zeg ik.
 Het blijft een tijdje stil en dan vanuit het niets:
 “... en papa is een slechte mens.”
- 20 Ik schrik van zoveel inzicht.
 “Ah ja... papa is een slechte mens want papa heeft toch slechte ogen?”
 Blij met deze uitleg, doe ik er een schep bovenop:
 “Papa is ook een valse mens,” zeg ik, “want papa heeft valse tanden.”
 “Ja,” zegt ze, “papa is een valse en een slechte mens... maar ook wel een beetje een
- 25 sommige mens.”
 “Dat is lief,” zeg ik.
 “Ja,” zegt ze, “sommige mensen zijn lief.”

Josse de Pauw, *Hanna (4)*, uit: *Werk* (2005)

---

* Hanna: dochtertje van de Vlaamse acteur en auteur Josse de Pauw

DEEL B

Analyseer en vergelijk de volgende twee teksten.

Behandel de overeenkomsten en verschillen tussen de twee teksten en hun thema(s). Geef daarbij tevens commentaar op de manier waarop de schrijvers gebruik maken van elementen als structuur, stemming, beeldspraak en andere stijlelementen om hun bedoelingen duidelijk te maken.

Tekst 3**Hollands tapijt**

Oorlogen komen in alle soorten en maten voor. Soms beperken ze zich tot schermutselingen in de huiskamer en soms drenken ze een heel land in bloed. Waar ik vandaan kom, hebben ook oorlogen gewoed. Zelfs jaren nadat die oorlogen voorbij waren, kon je de haat en het leed overal nog navoelen.

5 Nederland beschouwde ik als prachtig uitgerold tapijt met een lief bloemetjesmotief. Hier leek nooit iets ergs te zijn gebeurd. Alles was in dit land perfect geregeld. De bus kwam in iedere uithoek, iedereen had stromend water en de politie was onomkoopbaar. Aan de basis van een oorlog ligt altijd een conflict, maar in Nederland kende men het woord conflict niet eens. Dacht ik.

10 De eerste keer dat mijn ideaalbeeld van Nederland een paar flinke deuken opliep, was in de keuken van mijn lerares Nederlands, Hannie van den Oever. Tijdens de lessen had ze de gewoonte om mij streng toe te spreken: “Leer de taal, Driss. Zorg dat je van niemand afhankelijk wordt.” Haar stem trilde als ze dit zei, niet van aanmoediging, maar van woede. Waar die woede vandaan kwam, leerde ik na een les Nederlands, toen Hannie mij vroeg om te blijven eten. We hadden net
15 sliptong gegeten en zaten aan de koffie te praten.

Plotseling zweeg ze en staarde uit het raam. Het was donker buiten. “Wist je dat er een tijd was dat je opgepakt kon worden als je nu buiten liep?” Ik fronste mijn wenkbrauwen. “Hoe bedoelt u, mevrouw Hannie?” Toen vertelde ze, bijna zonder adem te halen, over een man die veertig jaar geleden in Duitsland aan de macht kwam en zijn naam was Adolf Hitler, en deze
20 man begon in 1939 aan een oorlog tegen de rest van Europa en in het bijzonder tegen de Joden die hij massaal afslachtte, waaronder een groot deel van de familie van Hannie: haar vader en moeder en broers en zussen en ooms en neven en nichten en tantes en vrienden en zelfs haar verloofde; iedereen die ze liefhad werd in een paar maanden tijd naar plekken gebracht waar ze nooit meer van terug zijn gekomen.

25 Ik hapte naar adem. Hannie beschreef een gruwel die niets van mijn idee van dit land heel liet. Onder het prachtige tapijt met bloemetjesmotief dat Nederland heette, ging een bloedige narigheid schuil. Bijna alle Joden die in Nederland hadden geleefd, waren omgebracht door deze meneer Hitler. Hoe was dat mogelijk, vroeg ik mij af. In Marokko woonden ook Joden. Soms werd er slecht over ze gesproken, maar nooit kwam iemand op het idee om ze allemaal te
30 laten verdwijnen. Hannie probeerde mij uit te leggen hoe dat mogelijk was, maar hoe erg ze ook haar best deed, het ging er bij mij niet in. “Hoe hebt u die oorlog overleefd, mevrouw Hannie?” Ze glimlachte droef. “Dat vertel ik je nog wel, lieve Driss. Een andere keer.”

Driss Tafersiti, “Hollands tapijt”, bewerkte column in *NRC Handelsblad* (23 juli 2009)

Tekst 4

De Grote Moord

De miljoenenmoord op de Joden van West-Europa, was, alleen al in zijn grootschaligheid, een gebeurtenis zonder precedent. Volgens de Pools-Britse socioloog Zygmunt Bauman ligt de verklaring voor deze massale moord niet alleen in ongebreideld middeleeuws antisemitisme en machtsdrift van de uitvoerders, maar zijn ook de vingerafdrukken zichtbaar van de maakbare maatschappij, de perfecte bureaucratie. Alleen met moderne, rationele principes als efficiency, arbeidsdeling en kostencalculatie was deze industriële vernietiging van mensenlevens mogelijk. De geestdrift waarmee deze machinerie werd aangedreven, was uiteindelijk niet alleen die van een ideologisch bevlogen antisemiet, maar ook die van een nauwkeurige, zorgvuldige bureaucraat, die zich totaal van morele en godsdienstige remmingen had bevrijd.

Deze benadering werpt een ander licht op de wegvoering en vernietiging van de Nederlandse Joden. Terwijl in Frankrijk en België dankzij een onwillige bureaucratie de streefgetallen al snel moesten worden teruggebracht, verliep de deportatie van Joden in Nederland zo vlekkeloos dat het, in de woorden van de oppervolger Adolf Eichmann¹ “een lust was om naar te kijken”. Aan sabotage dacht slechts een enkeling. Tekenend is het hoge overlevingspercentage van de Joden in Italië, 84 procent, tegenover 25 procent in Nederland. De Italianen, ook de meeste fascistische, vonden de vervolgingen immoreel en saboteerden die waar ze maar konden, op hun eigen niet-bureaucratische wijze. Zonder een goed functionerende bureaucratie ging het duidelijk niet.

In Nederland was de bevolkingsadministratie perfect en men stelde er een eer in om dat zo te houden. Het Nederlandse persoonsbewijs was het beste van alle bezette gebieden, het was bijna niet te vervalsen, het trotse vakwerk van een al even trotse Nederlandse ambtenaar. De Amsterdamse bevolkingsadministratie leverde, op verzoek, binnen enkele dagen een foutloze zogenaamde stippenkaart met daarop de exacte concentraties van Joden in de stad. Die werden vervolgens opgepakt door gewone Amsterdamse dienders², zonder enig toezicht van de bezetter. De Amsterdamse trams voerden daarna 's nachts de mannen, vrouwen en kinderen af naar het station en het rustige raderwerk van de Nederlandse Spoorwegen transporteerde hen ten slotte veilig verder, naar het onbekende oosten.

De verklaring van Bauman is in wezen veel verontrustender dan verklaringen die van de bezetters simpelweg halve duivels maakten: het kan namelijk morgen weer gebeuren. In Nederland en ook in Duitsland is de moderne cultuur in de oorlog niet voor enkele jaren weggewist, zoals men algemeen veronderstelt, nee, de holocaust is in zijn visie juist door diezelfde rationele maatschappij voortgebracht. In het beeld dat Bauman zelf hanteert: de holocaust is geen op zichzelf staand schilderij, maar een raam, een raam dat een uniek uitzicht biedt op duistere onderstromen in onze westerse beschaving die anders onzichtbaar blijven. “Hoe deprimerend dat uitzicht ook is, het is van het grootste belang om te kijken,” zo concludeert Bauman. “Niet alleen voor de slachtoffers, de getuigen en zelfs voor de daders van deze misdaad, maar voor iedereen die vandaag leeft en morgen nog hoopt te leven.”

Geert Mak, bewerkt fragment uit de familiebiografie *De eeuw van mijn vader* (1999)

---

¹ Adolf Eichmann: nazifunctionaris, hoogste Duitse ambtenaar die verantwoordelijk was voor de organisatie van de deportatie van Joden naar de werk – en vernietigingskampen in Oost-Europa
² dienders: politieagenten